

N:o 37.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1891, kl. 12 midd.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns.

Kongl. Maj:t har den 31 sistlidne januari till Riksdagen aflåtit en af båda kamrarne till lagutskottet hänvisad, så lydande proposition (n:o 20):

»Med öfverlemnande af statsrådets och högsta domstolens i ärendet förda protokoll, vill Kongl. Maj:t härigenom, jemlikt 87 § i regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Uppföres inom område, för hvilket stadsplan blifvit faststæld, byggnad i läge, som för densamma i föreskrifven ordning utstakats, men visar sig sedan, att byggnaden skjuter in på grannes tomt; vare, derest byggnadens nedrifvande eller ändring skulle medföra märklig kostnad eller olägenhet för egaren, denne ej skyldig att afträda den intagna marken, förr än byggnaden nedrifves eller afbrinner. För det intrång, granne

lider af byggnaden, njute denne ersättning, der han icke hellre vill afstå tomtdelen emot lösen.

Inkräktar sålunda uppförd byggnad å gata, må byggnaden mot ersättning till samhället qvarstå till dess den nedrifves eller afbrinner.

Ändring, som är att hänföra till nybyggnad, må icke vidtagas å byggnaden, der ej egaren till den intagna marken det medgifver.

2 §.

Har, förrän denna lag trädt i kraft, byggnad uppförts inom planlagdt område så, att den skjuter öfver gränsen till grannes tomt eller gatulinien, vare lag som i 1 § sägs, såvida icke visas kan, att inkräktningen tillkommit med afsigt och, der byggnaden öfvergått till ny egare, att denne vid förvärfvandet vetat, att inkräktning skett och varit afsigtlig.

3 §.

Skall lösen eller ersättning enligt denna lag utgå, bestämmes beloppet, der ej öfverenskommelse kan träffas, i den ordning, som sägs i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866.

4 §.

Denna lag gäller icke om trappa, som skjuter öfver gatulinien.»

Af det ifrågavarande proposition bilagda utdrag af statsrådsprotokollet den 31 sistlidne januari äfvensom af öfriga propositionen åtföljande handlingar inhemtas angående densammas tillkomst, att, sedan Kongl. Maj:t i anledning af Riksdagens skrifvelse den 9 maj 1884 den 3 derpå följande oktober utsett komiterade för utarbetande af förslag till lag angående stadsplan och tomtreglering, öfverlemnade Kongl. Maj:t genom bref den 19 maj 1885 till bemälte komiterade en af styrelsen för Stockholms fastighetsegareförening, enligt uppdrag af föreningen, gjord underdånig framställning om utsträckt tillämpning af förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behöf till sådana fall,

der byggnad i stad, utan svek eller vållande af egaren, till större eller mindre del insköte på angränsande tomt.

Komiterade, som den 24 augusti 1885 afgåfvo förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning samt deraf föranledda författningsförslag, aflemnade tillika förslag till lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts öfver tomtgräns; och är det nu detta förslag, med de af granskningen i högsta domstolen föranledda ändringar och i öfrigt vidtagna redaktionsjemkningar, som genom ifrågavarande proposition blifvit för Riksdagen framlagdt.

På sätt departementschefen vid ärendets föredragning den 31 sistlidne januari yttrat, åsyftar förslaget att undanrödja olägenheter, hvilka flerstädes lära förekomma och för hvilkas afhjelpande bestående lagstiftning icke lemna tillfredsställande utväg, och synes förslaget utskottet bygdt på riktiga grunder och egnadt att fylla det ändamål, som dermed afsetts. Med afseende å sjelfva innehållet är det också endast en bestämmelse i förslaget, som syntes utskottet böra förändras. I likhet med en af de ledamöter i högsta domstolen, hvilka hade att granska komiterades förslag, anser nemligen utskottet det vara väl hårdt, om en tomtegare, som iakttagit allt hvad på honom ankommer för att på lagligt sätt uppföra sin byggnad, men i följd af felaktig utstakning råkat intränga på gata med byggnaden, skall vara skyldig utgifva ersättning till samhället, helst om nämnda felaktighet vållats af en samhällets egen tjänsteman eller en dermed likställd person; och hemställer utskottet alltså, att i andra stycket af 1 § orden: »emot ersättning till samhället» må utgå.

Tvenne smärre redaktionsförändringar har utskottet äfven ansett sig böra förorda.

Den ena af dessa gäller det i första stycket af nyssnämnda paragraf förekommande uttrycket: »läge, som för densamma i föreskrifven ordning utstakats». Ehuru väl det får antagas, att en utstakning på marken af byggnadsplatsens läge temligen allmänt plägar ske, synas likväl bestämmelserna i den allmänna byggnadsstadgan icke ovilkorligt förutsätta en dylik åtgärd, utan torde byggnadsnämnden kunna åtnöja sig med att efter granskning af tomtkartan meddela bestämmelser uti förevarande afseende. Denna uppfattning synes utskottet vinna stöd deraf, att 40 § i nyssnämnda stadga ålägger byggnadsnämnden, bland annat, »att tillse att hvarje byggnad får sitt läge å den därför *bestämda* plats.» Utskottet har

derför ansett lämpligt, att orden: »i föreskrifven ordning utstakats» utbytas emot: »blifvit i vederbörlig ordning bestämdt».

Den andra redaktionsförändringen afser endast att få tydligt angifvet, att den i 3 § lemnade hänvisning till expropriationsförordningen gäller äfven med afseende å möjligheten att en ny dylik förordning kan blifva utfärdad, och torde detta enklast vinnas genom att, såsom skett t. ex. i lagfartslagen, icke angifva datum å den nuvarande förordningen, utan använda uttrycket: »gällande författning angående jords och lägenhets afstående för allmänt behof.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med förklarande att propositionen icke kan oförändrad antagas, måtte för sin del besluta följande

L a g

om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Uppföres inom område, för hvilket stadsplan blifvit fastställd, byggnad i läge, som för densamma *blifvit i vederbörlig ordning bestämdt*, men visar sig sedan, att byggnaden skjuter in på grannes tomt; vare, derest byggnadens nedrifvande eller ändring skulle medföra märklig kostnad eller olägenhet för egaren, denne ej skyldig att afträda den intagna marken, förr än byggnaden nedrifves eller afbrinner. För det intrång, granne lider af byggnaden, njute denne ersättning, der han icke hellre vill afstå tomtdelen emot lösen.

Inkräktar sålunda uppförd byggnad å gata, må byggnaden kvarstå till dess den nedrifves eller afbrinner.

Ändring, som är att hänföra till nybyggnad, må icke vidtagas å byggnaden, der ej egaren till den intagna marken det medgifver.

2 §

Har, förrän denna lag trädt i kraft, byggnad uppförts inom planlagdt område, så att den skjuter öfver gränsen till grannes tomt eller

gatulinien, vare lag som i 1 § sägs, såvida icke visas kan, att inkräktningen tillkommit med afsigt och, der byggnaden öfvergått till ny egare, att denne vid förvärfvandet vetat, att inkräkning skett och varit afsigtlig.

3 §.

Skall lösen eller ersättning enligt denna lag utgå, bestämmes beloppet, der ej öfverenskommelse kan träffas, i den ordning, som sägs i *gällande författning* angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof.

4 §.

Denna lag gäller icke om trappa, som skjuter öfver gatulinien.

Stockholm den 27 april 1891.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservationer

af herrar *Sjöcrona*, *Fröberg* och *Claëson*, som ansett utskottet hafva saknat skäl för den i 1 § 1 mom. föreslagna ändringen.

Härjemte hafva grefve *Klingspor* samt herrar *Hasselrot* och *O. Erickson* begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
